

[Landbrugsministeren.]

Tale om Behandling af Sager om Oprettelse af Gartnerier og Havebrug, at supplere hver Kommission med en gartnerikyndig, der udnævnes efter Forhandling med Almindelig dansk Gartnerforening. Saa det Ønske er allerede opfyldt.

Det ærede Medlem var tilbøjelig til at mene, at man ikke burde fastsætte en bestemt Grænse for, hvor langt man kunde gaa ned med Hensyn til Forkøbsret. Om det gjaldt alle Bestemmelser vedrørende Forkøbsret, er jeg ikke helt klar over; i saa Fald vil jeg være meget betænkelig ved Forslaget, da det efter min Mening vil føre alt for vidt og give alt for stor Administration, om Staten skulde have Ret til at gaa saa langt ned, for det vil sikkert kun blive i meget faa Tilfælde, man vil gribe ind over for de Brug, der ligger under 25 000 Kr.s Jordværdi. Hvis det kun drejer sig om de brændte Ejendomme, skal jeg indrømme det ærede Medlem, at saa er der god Grund til at gaa længere ned end her foreslaet. Indgrebene heroverfor er jo heller ikke større, end at en Landmand, naar hans Gaard er brændt, og han ikke vil sælge den, slet ikke kommer ind under Bestemmelsen.

Det ærede Medlem Hr. Aage Fogh henstillede endvidere til mig, om jeg ikke vilde lade Bestemmelsen om Ekspropriation vente. Jeg kan ikke rigtig forstaa, at det ærede Medlem kan mene, det skulde være rigtigt, naar Flertallet i Rigsdagen for 10 Aar siden eller endnu længere tilbage gik ind for Forslaget om Ekspropriation. For jeg kan ikke rigtig indrømme ham, at Situationen for de indeklemte Husmænd er blevet bedre siden da, og at der er Mulighed for at løse Spørgsmaalet paa anden Maade, saaledes at Ekspropriation ikke mere skulde være nødvendig. Jeg er tværtimod tilbøjelig til at mene, at den er langt mere nødvendig nu, end den har været nogen Sinde før.

Det ærede Medlem ønskede fremdeles en Skærpelse af Lovene om Landbrugsejendommens Udstykning og Sammenlægning, gaaende ud paa, at man i højere Grad end hidtil skulde kunne forhindre Nedlæggelse af en Række Brug, idet der faktisk er sket saadanne Nedlæggelser i de senere Aar. Dette Spørgsmaal behandles i en Kommission, men den Anledning, der her gives mig, vil jeg benytte til at demtere Venstrebladens urigtige Beskyldninger mod mig angaaende Kommissionens Arbejde. Jeg ser f. Eks. i „Aarhus Amtstidende“ for 2. Februar en Udtalelse, der gaar ud paa, at Bording maatte opgive sine Planer om at lægge dansk Landbrug i Spændetrøje. Kommissio-

nen er imidlertid ikke nedsat af mig, men af min Forgænger, det ærede Medlem Hr. Erik Eriksen. Jeg har ingen Direktiver givet, jeg har ikke været Medlem, og ingen af mine Partifæller har været Medlem af Kommissionen — der er kun Venstremænd, Radikale og Embedsmænd i den —, saa det er jo nok lidt haardt, at jeg ogsaa skal have Ansvar for, hvad der forberedes af Bestemmelser i Kommissionen, der kan udlægges som en Spændetrøje for Landbruget. Jeg ved ikke, om der er fremsat Forslag til saadanne Bestemmelser, men jeg ved i hvert Fald, at det ikke er mig, der kan hænges op for, hvad der her foretages.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen anmodede mig om at se velvilligt paa en Tanke, der gik ud paa, at der, naar Staten i en kommende Tid kom i Besiddelse af en større Gaard, gaves Adgang til, at denne Gaard kunde drives som en Fællesgaard. Jeg vil gerne sige til det ærede Medlem, at det er en Tanke, som ikke ligger mig fjernt. Jeg erindrer, at for mange Aar siden blev en Gaard paa Koldingegnen købt og overladt til en Række unge Mennesker, der skulde drive den som Andelsgaard. Personlig er jeg meget interesseret, for det er min personlige Erfaring som Landmand, at hvis det kan gaa, hvis man kan enes om det, er det uden Tvivl nok den bedste Udnyttelse af den danske Jord. Paa den Maade opnaar man alle Fordele: den personlige Indsats og dens Udbytte, de store Gaardes Overlegenhed med Hensyn til Maskiner o. lign., saa det vilde sikkert give langt det største økonomiske Resultat for de paagældende, hvis de kan enes om at drive en saadan Gaard. Hvis der derfor melder sig Ansøgere, som kan ønske at overtage en saadan Gaard, vil jeg være villig til at iværksætte et Forsøg.

Det ærede Medlem beklagede sig over, at man ikke var gaaet med til at udstykke Kalø mere, end hidtil sket er. Jeg vil henvisse til de Udtalelser, jeg hidtil har fremsat her i Salen angaaende det Spørgsmaal, og skal tilføje, at jeg senere har spurgt Overfredningsnævnet, om der vilde være Mulighed for en Lettelse i Fredningsbestemmelserne for 60—70 ha.s Vedkommende for derigennem at kunne foretage en Udstykning, som efter mit Skøn vilde være udmærket for de unge Husmænd, som kan komme i Betragtning. Jeg har endvidere anmodet om at faa et større Areal, som man kalder Føllebund, overladt til de indeklemte Husmænd.

Det ærede Medlem Hr. Aksel Larsen spurgte endvidere, om de adelige Jomfruklostre og lignende ikke kunde komme ud til